

УДК 330

М. В. Плекан,
к. е. н., доцент, кафедра обліку і аналізу,
НУ Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: 0000-0003-2715-1290

Т. С. Гайдучок,
к. е. н., доцент, факультет обліку та фінансів, кафедра бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0002-0190-3872

Г. В. Головчак,
к. е. н., доцент, кафедра обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0001-8986-4048

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.10

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРОГРАМ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

М. Plekan,
PhD in Economics, Assistant Professor, Department of Accounting and Analysis, NU National University "Lviv Polytechnic"
Т. Haiduchok,
PhD in Economics, Associate Professor, Faculty of Accounting and Finance,
Department of Accounting, Taxation and Auditing, Polissia National University
Н. Holovchak,
PhD in Economics, Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, Ivan Franko Lviv National University

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF ACCOUNTING AUTOMATION PROGRAMS

У статті проведено якісну та кількісну оцінку переваг та недоліків програм автоматизації бухгалтерського обліку на основі контент-аналізу та статистичного аналізу інтеграції інформаційних систем у практиці українських підприємств. Визначено три ключові тенденції в сфері автоматизації бухгалтерського обліку, які ведуть до скорочення кількості недоліків та проблем при автоматизації. Встановлено, що на внутрішньому ринку України збільшується кількість підприємств, які використовують програми автоматизації бухгалтерського обліку. Це призводить до розвитку ринку надання послуг з розробки, підтримки, супроводу, налаштування програм автоматизації, зростання конкуренції серед компаній-розробників, постачальників послуг. По-друге, зростання рівня автоматизації бухгалтерського обліку серед підприємств веде до зростання кількості переваг та скорочення численних недоліків. Загалом переваги стосуються оперативності, гнучкості, швидкості, скорочення рівня помилок у роботі підприємства, зростання рівня підзвітності та інтеграції управлінського обліку. З іншої сторони, недоліки стосуються переважно неготовності персоналу до змін, адаптації до нових технологічних умов роботи, високої вартості інтеграції програм автоматизації обліку. Зазначені тенденції призвели до розуміння компаніями розробниками та постачальниками визначених проблем, недоліків автоматизації, а, як наслідок, пропозиції вирішення цих проблем. Кейси компаній доводять, що вартість автоматизації скорочується завдяки росту конкуренції на внутрішньому ринку надання послуг розробки, супроводу та підтримки автоматизації. Відтак основні недоліки автоматизації – ціна, потреба в навчанні та адаптації персоналу, постійна потреба в налаштуваннях та доопрацюваннях – нівелюються.

The article presents a qualitative and quantitative assessment of the advantages and disadvantages of accounting automation programs based on content analysis and statistical analysis of the integration of information systems in the practice of Ukrainian enterprises. Three key trends in the field of accounting automation have been identified, which lead to a reduction in the number of shortcomings and problems in automation. It is established that in the domestic market of Ukraine

the number of enterprises that use accounting automation programs is increasing. This leads to the development of the market for the provision of services for the development, support, maintenance, configuration of automation programs, increasing competition among companies, developers, service providers. Second, the increase in the level of accounting automation among enterprises leads to an increase in the number of advantages and a reduction in numerous disadvantages. In general, the advantages relate to efficiency, flexibility, speed, reducing the level of errors in the enterprise, increasing the level of accountability and integration of management accounting. On the other hand, the shortcomings relate mainly to the unwillingness of staff to change, adaptation to new technological working conditions, the high cost of integration of accounting automation programs. These trends have led to the understanding of companies developers and suppliers of certain problems, the shortcomings of automation, and as a consequence of the proposal to solve these problems. The cases of companies prove that the cost of automation is reduced due to increased competition in the domestic market of automation development, maintenance and support services. Therefore, the main shortcomings of automation — the price, the need for training and adaptation of staff, the constant need for adjustments and refinements — are offset.

Accounting is important in the management of economic activity of the enterprise. His information ensures the livelihood of others management functions, in particular: planning, control, economic analysis, and determines the possibility of developing the entire management system.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, програми автоматизації обліку, інформаційні системи в обліку.

Key words: accounting automation, accounting automation programs, accounting information systems.

ПОСТАВКА ПРОБЛЕМИ

Автоматизація бухгалтерського обліку забезпечує як переваги, так і недоліки ведення господарських операцій. За даними Державної служби статистики України, у 2017 році придбали фінансові або бухгалтерські прикладні програми, у 2018 році — 2585, у 2019 році — 3010 підприємств (5,3% у 2018 році та 5,9% у 2019 році від загальної кількості підприємств, які здійснили придбання хмарних обчислень загалом). Ці тенденції свідчать про висхідний тренд в автоматизації бухгалтерського обліку українських підприємств, що також забезпечує автоматизацію податкового, управлінського обліку. Зважаючи на статистику, актуальним є вивчення переваг та недоліків в інтеграції програмного забезпечення в підсистемі обліку українських організацій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематиці інтеграції програм автоматизації бухгалтерського обліку присвячуються дослідження, починаючи з 2008—2010 років: Астапенко К., Осадчук С. [2], Куліш О.А. [4], Несенюк А.С. [6], Павелчак-Данилюк О. [9], Поліщук О.М. [10], Стригуль Л.С., Ковальов А.Г. [11], Шипунова О.В., & Єльнікова Ю.В. [12], Яковенко С.Л., & Минич Ю.В. [13].

Основним недоліком проведених досліджень переваг та недоліків використання програм автоматизації бухгалтерського обліку є загальний опис проблематики, що зводиться до опису програмних продуктів, їх технічних та функціональних можливостей, принципів, підходів до автоматизації, економічної доцільності використання. У цій статті використано якісно-кількісну методологію оцінки переваг та недоліків програмних

продуктів, яка включає: 1) статистичний аналіз показників використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України у 2017—2019 роках за даними Державної служби статистики України; 2) контент-аналіз на основі вивчення практики інтеграції інформаційних систем ведення бухгалтерського обліку компаній, які забезпечують супровід підприємств у ході автоматизації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є якісна та кількісна оцінка переваг та недоліків програм автоматизації бухгалтерського обліку на основі контент-аналізу та статистичного аналізу інтеграції інформаційних систем у практиці українських підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Перевагами автоматизації є те, що сучасні комп'ютерні засоби дозволяють значно полегшити виконання завдань для бухгалтерів, знизити трудомісткість окремих операцій, скоротити кількість помилок при складанні первинних документів, терміново отримувати необхідну інформацію та автоматизувати весь процес обліку підприємства. Автоматизація та осучаснення системи бухгалтерського обліку в будь-якій країні дає можливість підприємствам виходити на міжнародний рівень, залучати більше іноземних інвестицій, оскільки підприємства будуть в змозі задовольнити зовнішніх користувачів повною, узагальненою, якісною інформацією, що буде найбільш точною та достовірною. Запровадження нових технологій в обліку показує, що підприємство ефективно функціонує, та керівництво впроваджує нові технології для того, щоб підвищити конкурентоспроможність підприємства та вивести його на вищий рівень

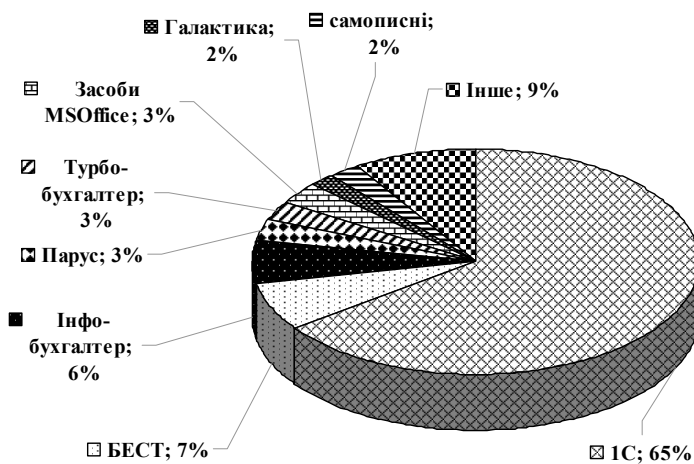

Рис. 1. Рейтинг автоматизованих програм, використовуваних юридичними та фізичними особами в Україні, 2020

Джерело: [5].

[2].

За даними навчального центру "Стимул", що спеціалізується на навчанні бухгалтерів роботи в програмному забезпеченні 1.С в Україні, основною перевагою, результатом інформаційних систем в бухгалтерському обліку є більший рівень ефективності та якості ведення бухгалтерського обліку: зростає рівень впорядкованості, нагромадження інформації, зменшується кількість бухгалтерських помилок, що має вираження в кількості штрафів, пені за різного роду помилки при

Таблиця 1. Динаміка кількості підприємств, які використовують послуги хмарних обчислень (фінансові та бухгалтерські прикладні програми) за видами економічної діяльності та з розподілом за середньою кількістю працівників України у 2017–2019 роках

Показник	Одиниць			Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
Усього	2413	2585	3010	7,13	16,44
Переробна промисловість	537	627	722	16,76	15,15
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	40	37	46	-7,50	24,32
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	50	51	66	2,00	29,41
Будівництво	273	295	337	8,06	14,24
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	668	690	800	3,29	15,94
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	149	154	193	3,36	25,32
Тимчасове розмішування й організація харчування	70	82	91	17,14	10,98
Інформація та телекомунікації	151	157	209	3,97	33,12
Операції з нерухомим майном	115	117	125	1,74	6,84
Професійна, наукова та технічна діяльність	179	186	222	3,91	19,35
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	176	184	196	4,55	6,52
Ремонт комп'ютерів і обладнання зв'язку	5	5	3	0,00	-40,00
У тому числі із середньою кількістю працівників					
від 10 до 49 осіб	-	1873	2128	-	13,61
від 50 до 249 осіб	-	551	675	-	22,50
250 осіб і більше	-	161	207	-	28,57

Джерело: [3].

проведення господарських операцій, зростання рівня оперативності обліку. За даними рисунку 1 можна зробити висновок про те, що найбільш використовується програма — 1.С, при цьому відбувається перехід підприємств від 1.С 7.7 до більш нової версії 1.С 8, що характеризується різноманітністю конфігурацій та можливістю їх налаштування під особливості функціонування організації та сферу діяльності (1С:Підприємство. Бухгалтерія", "1С:Підприємство" і "1С:Підприємство. Управління торгівлею) [1].

За даними Державної служби статистики України, у 2018 році кількість підприємств, які використовують послуги хмарних обчислень (фінансові та бухгалтерські прикладні програми), зросла на 7,13%, у 2019 році — на 16,44%. Водночас підприємства оптової та роздрібно торгівлі; сфери ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів займають найбільшу частку серед усіх підприємств, які здійснили придбання програмних продуктів (27%).

На другому місці — підприємства переробної промисловості (24%), на третьому — підприємства будівництва (11%), на четвертому — підприємства сфери інформаційно-телекомунікаційних послуг, професійної, наукової, технічної діяльності, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (по 7% відповідно).

Якщо розглянути динаміку придбання фінансових та бухгалтерських прикладних програм у розрізі видів діяльності, то найбільшими темпами інтегрують ПЗ підприємства таких галузей: інформація та телекомунікації, водопостачання; каналізація, поводження з відходами, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, переробна промисловість. Зважаючи на те, що кількість підприємств в різних сферах різна, питома вага підприємств, які впроваджують ПЗ, також відрізняється (рис. 2). Найбільш активними в інтеграції фінансових та бухгалтерських прикладних програм є малі підприємства з середньою кількістю працівників від 10 до 49, далі середні підприємства (від 50 до 249) та великі (від 250 осіб і більше).

Для проведення контент-аналізу та вивчення практики інтеграції інформаційних систем ведення бухгалтерського обліку компаній, які забезпечують супровід підприємств в ході автоматизації, використано дані офіційних сайтів таких компаній: 1) Rentsoft — сервіс з оренди 1.С; 2) ТОВ "Компанія Уніпро" — підприємство з автоматизації та інтеграції програмного забезпечення на внутрішньому ринку України; 3) Навчальний центр Стимул — компанія, що надає послуги навчання бухгалтерів роботи в програмному забезпеченні 1.С в Україні.

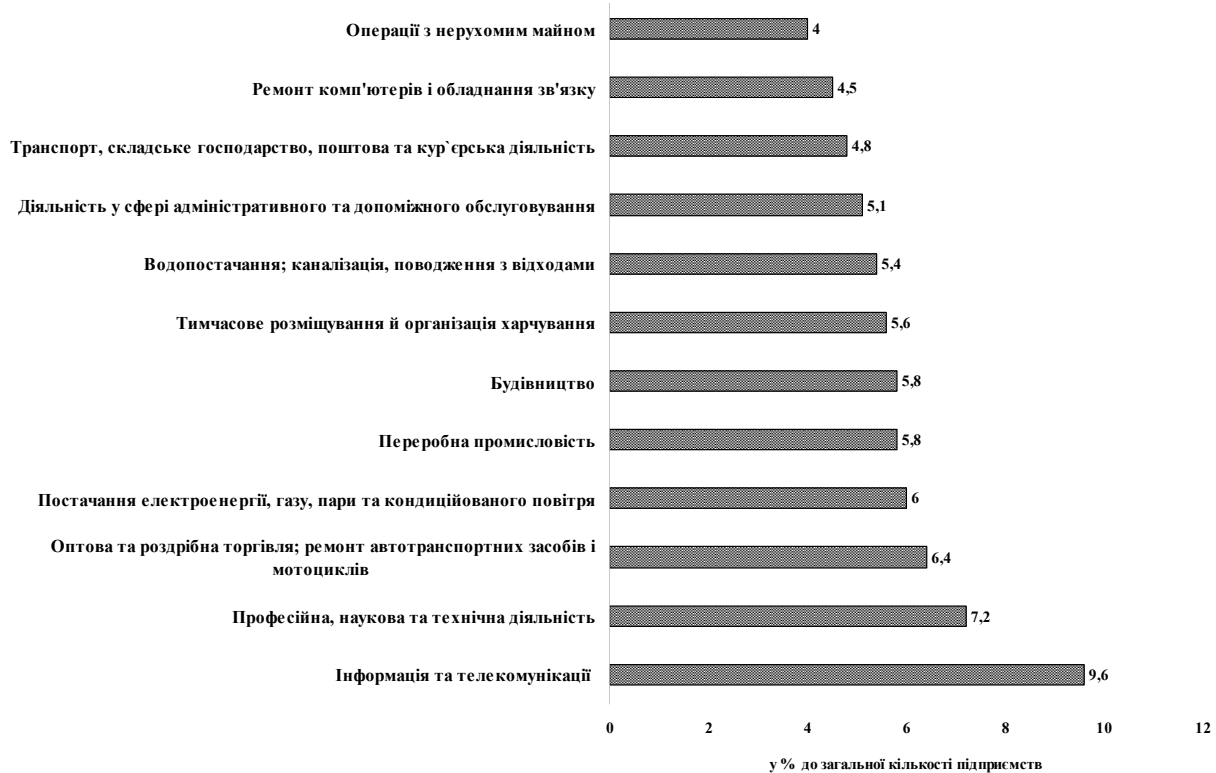

Рис. 2. Використання на підприємствах послуг хмарних обчислень (фінансові та бухгалтерські прикладні програми) за видами економічної діяльності у 2019 році

Джерело: [3].

Контент-аналіз інформації щодо практики інтеграції програм для автоматизації обліку доводить, що створення якісного продукту для ведення обліку потребує значних фінансових затрат (табл. 2). Тобто головна передумова інтеграції програм автоматизації бухгалтерського обліку — детальне планування внесення технологічних змін відповідно сфері діяльності підприємства, детальне планування черговості виконання технічних завдань, планування фінансових витрат на реалізацію продукту. Відтак підприємство повинне визначити підходи до автоматизації бухгалтерських операцій: "за обсягом автоматизації бухгалтерських процесів та за особливостями впровадження інформаційної системи" [12]. За першою ознакою вирізняють такі способи автоматизації: хаотична, за ділянками, за напрямками, комплексна, інтегрована. За другою ознакою виділяють такі способи автоматизації: стандартна (дешево та швидко), "допрацьовуй і враховуй", унікальна конфігурація програми.

Павелчак-Данилюк О. [9] зазначає, що "поетапний перехід до створення інформаційної системи вибору програмного забезпечення повинно спиратися на системну комплексну оцінку. Тільки за умови вибору правильного програмного забезпечення можна максимізувати ефективність та ведення облікової діяльності, що безумовно, є необхідним кроком на шляху до розвитку і процвітання підприємства". Фактично підприємство повинно планувати перехід від ручної до автоматизованої системи ведення обліку, забезпечуючи при цьому навчання працівників.

У науковій літературі вартість програми автоматизації бухгалтерського обліку визначають як найбільш вагомий недолік та критерій вибору продукту [11; 12].

"Недоліком, особливо для малих підприємств, є висока вартість комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення" [4]. Однією з важливих проблем використання автоматизованих систем бухгалтерського та податкового обліку на підприємствах України є часта зміна нормативних актів, що встановлюють правила обліку, звітності та оподаткування. Для вирішення цієї проблеми слід використовувати програми, що мають більшу гнучкість і здатні відображати зміни зовнішніх умов. Для європейських підприємств це питання не є проблемним, оскільки немає частих законодавчих змін, а якщо вони виникають, то автоматизовані програми обліку оновлюють їх автоматично [2].

Останнім часом, спостерігається також ріст використання онлайн-сервісів ведення бухгалтерського обліку. Розглянемо переваги та недоліки "онлайн" бухгалтерського обліку при використанні сучасних інформаційних систем. Так перевагами використання онлайн-серверів обліку та звітності є [6, с. 322]:

1. Актуальність. Згідно з дослідженням компанії IDC, 79% європейських підприємств використовують хмарні сервіси обліку. На українському ринку — 48%.

2. Доступність. При віртуалізації єдиний канал доступу до бази даних є мережа Інтернет. Це обумовлює постійний доступ до потрібних даних розміщених на віддалених серверах, у "хмарі", або навіть у мобільному додатку.

3. Економність. Безумовно онлайн-бухгалтерія знижує витрати користувача. Оскільки використання є автономним та самостійним, зникають витрати на закуповування, обслуговування потужного обладнання.

4. Безпека. Бухгалтерські дані — конфіденційна інформація, сучасні технології забезпеченні професій-

Таблиця 2. Переваги та недоліки програм автоматизації бухгалтерського обліку

Переваги	Недоліки
100% персоналу мають потенціал використання програми в роботі	Орієнтованість на всі сфери діяльності ПЗ без врахування особливостей функціонування підприємств сфери роздрібної торгівлі, послуг, спеціальних об'єктів
Якісна та швидка підтримка бухгалтерських рішень	Потреба у створення власної унікальної конфігурації (платформи програми), що зумовлює вищу вартість продукту, доопрацювання функціоналу порівняно з базовою версією
Можливість створення та доопрацювання індивідуальних проєктів підприємства	Потреба у використанні модулів обміну даними у зв'язку з використанням підприємствами інших програм для автоматизації бізнес-процесів
Вбудована об'єктно-орієнтована мова програмного продукту	Трудомісткість та затратність процесу автоматизації через потребу в унікальних конфігураціях
100% відкритість програмного продукту, в комплекс якого входять можливі доопрацювання та рішення	Потреба у послугах налаштування, підтримки, виправлення помилок при роботі з ПЗ
Єдина технологічна платформа для побудови всіх прикладних рішень, що здешевлює їх вартість в цілому. Стандартизація розробки, масштабованість програми	Платність оновлення програм
Оперативна обробка первинних документів від контрагентів, що забезпечує структурованість даних, мінімізує ризики виникнення помилок, забезпечує правильність ведення розрахунків та податків, здавати звіти, декларації, швидко отримати будь-яку інформацію	Низький рівень безпеки та захищеності інформації через високу поширеність використання програм, незаконний доступ, крадіжки даних
Багатофункціональність – робота з різними за сферою діяльності підприємствами	Відсутність часу на навчання працівників
Наявність можливості керівників використовувати програму для отримання актуальної поточної інформації про фінансові результати	Оновлення законодавства потребує постійного доопрацювання програми
Можливість спрощення системи оподаткування в програмі	
Наявність управлінського плану рахунків, платіжного календаря. Різні форми звітності	

Джерело: складено автором на основі [1; 5; 8].

ними системами безпеки. Крім того, резервне копіювання — збереження даних забезпечується їхнім регулярним дублюванням в іншому місці, що дозволяє відновити інформацію з резерву в разі будь-яких збоїв.

Серед недоліків, використання серверів онлайн-бухгалтерії було виявлено [6, с. 323]:

1. Автоматизація робочого процесу призводить до примусового скорочення чисельності бухгалтерів. З одного боку це зменшення затрат на заробітну плату, а на національному рівні — загроза збільшення безробіття.

2. Висока залежність від електроніки та роботи інтернет-провайдерів, що в будь-який момент може вийти з ладу. Крім того, нині відсутня можливість самостійного налаштування потужності обладнання.

3. Навіть в сучасності не існує захисту електронних пристроїв від зовнішніх втручань. Постійні кіберзагрози від конкурентів можуть призвести до банкрутства підприємства.

Серед основних переваг варто відмітити те, що компанії, які пропонують послуги установки та налаштування програми автоматизації забезпечують ряд додаткових функцій, які вирішують проблемні питання підприємств. Для прикладу, компанія-розробник програмних продуктів автоматизації обліку HOTKEY пропонує автоматичне завантаження актуального курсу валют че-

рез Інтернет, швидкий текстовий пошук інформації по всіх базах даних програми 1С:Підприємство, інтегрований поштовий клієнт, автоматичне оновлення програми через Інтернет, лаконічний інтерфейс з підтримкою української та російської мови [7].

Фактично, завдяки розвитку конкуренції на ринку продажу програмних продуктів з автоматизації відбувається вирішення основних проблем, з якими часто стикаються підприємства в Україні при переході на автоматизовану систему обліку. Відтак у найближчі п'ять років ця тенденція буде посилюватися завдяки росту ринку ІТ-послуг, скорочення вартості встановлення програм, обслуговування, підтримки, налаштувань тощо. Для прикладу, вже сьогодні компанії-розробники проводять навчання працівників в програмному продукті, є можливість дистанційного налаштування програм. На сайтах компаній-розробників міститься інформація про здійснення господарських операцій у програмі. Для при-

кладу, компанія HOTKEY веде блог де міститься інформація про те, як здійснити реєстрацію в системі обліку господарських операцій, які проводяться в іноземній валюті; як здійснити обробку відвантаження товару в борг клієнтам та формування підсумкового рахунку клієнту; віднести внутрішні послуги на собівартість напівфабрикатів для 1С:Підприємство "Управління торговим підприємством для України" та ряд інших господарських операцій [7].

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає змогу сформулювати ряд важливих висновків. По-перше, на внутрішньому ринку України збільшується кількість підприємств, які використовують програми автоматизації бухгалтерського обліку. Це призводить до розвитку ринку надання послуг з розробки, підтримки, супроводу, налаштування програм автоматизації, зростання конкуренції серед компаній-розробників, постачальників послуг. По-друге, автоматизація бухгалтерського обліку веде до ряду переваг та недоліків. Загалом переваги стосуються оперативності, гнучкості, швидкості, скорочення рівня помилок у роботі підприємства, зростанню рівня підзвітності та інтеграції управлінського обліку. З іншої сторони, недоліки стосуються переважно неготовності персоналу до змін, адаптації до нових технологічних умов роботи, високої вар-

тості інтеграції програм автоматизації обліку. Зазначені тенденції призвели до розуміння компаніями розробниками та постачальниками визначених проблем, недоліків автоматизації, а, як наслідок, пропозиції вирішення цих проблем. Кейси компаній доводять, що вартість автоматизації скорочується завдяки росту конкуренції на внутрішньому ринку надання послуг розробки, супроводу та підтримки автоматизації. Відтак, основні недоліки автоматизації — ціна, потреба в навчанні та адаптації персоналу, постійна потреба в налаштуваннях та доопрацюваннях — нівелюються.

Література:

1. Rentsoft. Переваги 1С:Підприємство — основні переваги та недоліки програми. URL: <https://rentsoft.ua/ua/blog/preimushchestva-1c-predpriyatie-osnovnye-dostoinstva-i-nedostatki-programmy/> (дата звернення 07.11.2020).
2. Астапенко К., Осадчук С. Переваги та недоліки автоматизації бухгалтерського, податкового обліку в Україні та європейських країнах. Фінансовий сектор Європейського союзу та сталий розвиток: європейський досвід, стратегічні орієнтири для України (м. Київ, 6 червня 2019 р.), 16—19.
3. Державна служба статистики України. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах у 2018—2019 роках. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 07.11.2020).
4. Куліш О.А. Програмне забезпечення автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві. Науковий вісник, 2015. С. 246—251.
5. Навчальний центр Стимул (2020). Чому 1С? Переваги та недоліки для ведення обліку в Україні. URL: https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=chomu_1s_perevagi_ta_nedoliki_dlya_vedennya_obliku_v_ukraini (дата звернення 07.11.2020).
6. Несенюк А.С. Переваги і недоліки використання серверів онлайн-бухгалтерії підприємствами на території України (Doctoral dissertation, ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського). 2019. С. 322—323.
7. Офіційний сайт компанії HOTKEY. URL: <https://www.hotkey.ua/uk/> (дата звернення 07.11.2020).
8. Офіційний сайт ТОВ "Компанія Уніпро". Переваги та недоліки програми компанії "1С". (1С: Бухгалтерія, 1С: Підприємство). URL: <https://unipro.com.ua/ua/perevagy-ta-nedoliky-programy-kompaniyi--1s---1s--buhgalteriya--1s--pidpruyemstvoredpruyatyue/> (дата звернення 07.11.2020).
9. Павелчак-Данилюк О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. Вісник ТНТУ. Тернопіль: ТНТУ, 2014. Т. 73. № 1. С. 209—218.
10. Поліщук О.М. Особливості застосування комп'ютерних технологій для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси, 2014, (11 (2)), 287—293.
11. Стригуль Л.С., Ковальов А.Г. Сучасний стан та проблеми автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України. 2010.
12. Шипунова О.В., Єльнікова Ю.В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Суми: УАБС НБУ, 2011. Т. 31. С. 303—315.
13. Яковенко С.Л., Минич Ю.В. Автоматизація бухгалтерського обліку: актуальні питання сьогодення. Світове господарство і міжнародні економічні відносини, 2018, 83.

References:

1. Rentsoft (2019), "Advantages of 1C: Enterprise - the main advantages and disadvantages of the program", available at: <https://rentsoft.ua/ua/blog/preimushchestva-1c-predpriyatie-osnovnye-dostoinstva-i-nedostatki-programmy/> (accessed November 07 2020).
 2. Astapenko, K. and Osadchuk, S. (2019), "Advantages and disadvantages of automation of accounting, tax accounting in Ukraine and European countries",. European Union Financial Sector and Sustainable Development: European Experience, Strategic Guidelines for Ukraine, Kyiv, Ukraine, June 6, pp. 16—19.
 3. State Statistics Service of Ukraine (2020), "Use of information and communication technologies at enterprises in 2018—2019", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (access date 07.11.2020).
 4. Kulish, O.A. (2015), Software for automation of accounting at the enterprise. Scientific Bulletin, vol. 2(13), no. 1, pp. 246—251.
 5. Stimulus Training Center (2020), "Why 1C? Advantages and disadvantages of accounting in Ukraine", available at: https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=chomu_1s_perevagi_ta_nedoliki_dlya_vedennya_obliku_v_ukraini (accessed November 07 2020).
 6. Nesenyuk, A.S. (2019), "Advantages and disadvantages of using online accounting servers by enterprises in Ukraine", Ph.D. Thesis, Economy, DonNUET named after M. Tugan-Baranovsky.
 7. Official site of HOTKEY (2020), available at: <https://www.hotkey.ua/uk/> (accessed November 07 2020).
 8. Official site of Unipro Company LLC (2020), "Advantages and disadvantages of the program of the company "1C". (1C: Accounting, 1C: Enterprise)", available at: <https://unipro.com.ua/ua/perevagy-ta-nedoliky-programy-kompaniyi--1s---1s--buhgalteriya--1s--pidpruyemstvoredpruyatyue/> (accessed November 07 2020).
 9. Pavelchak-Danilyuk, O. (2014), "Substantiation of software for accounting automation in enterprises", Visnyk TNTU. Ternopil', vol. 73 (1), pp. 209—218.
 10. Polishchuk, O.M. (2014), "Features of application of computer technologies for automation of accounting at the enterprises", Ekonomichni nauky. Seriya: Oblik i finansy, vol. 11 (2), pp. 287—293.
 11. Strigul, L.S. and Kovalev, A.G. (2010), "Current state and problems of accounting automation at the enterprises of Ukraine", Visnyk NTU "KhPI", vol. 61, pp. 53—58.
 12. Shipunova, O.V. and Yelnikova, Yu.V. (2011), "Enterprise management automation: basic principles, functions and approaches", Problemy i perspektyvy rozvytku bankiv's'koi systemy Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats', vol. 31, pp. 303—315.
 13. Yakovenko, S.L. and Minich, Yu.V. (2018), "Accounting automation: current issues", World Economy and International Economic Relations, vol. 83.
- Стаття надійшла до редакції 10.11.2020 р.*